

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
ōṃ namō bhagavatē vāsudēvāya

śrīmadbhāgavatamāhātmyam
॥ *prathamō'dhyāyaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
ōṃ namō bhagavatē vāsudēvāya
śrīmadbhāgavatamāhātmyam
॥ prathamō'dhyāyaḥ ॥

saccidānandarūpāya viśvōtpattyādhētavē |
tāpatrayavināśāya śrīkṛṣṇāya vyaṃ numāḥ || 1.1 ||

yaṃ pravrajantamanupētamaṇḍakṛtyaṃ
dvaipāyanō virahakātara ājuhāva |
putrēti tanmayatayā taravō'bhinēduḥ
taṃ sarvabhūtaḥṛdayaṃ munimānatō'smi || 1.2 ||

naimiṣē sūtamāsīnamabhivādya mahāmatim |
kathāmr̥tarasāsvādakuśalaḥ śaunakō'bravīt || 1.3 ||

śaunaka uvāca
ajñānadhvāntavidhvaṃsakōṭisūryasamaṇḍika |
sūtākhyāhi kathāsāraṃ mama karṇarasāyanam || 1.4 ||

bhaktijñānavirāgāptō vivēkō vardhatē mahān |
māyāmōhanirāsaśca vaiṣṇavaiḥ kriyatē katham || 1.5 ||

iha ghōrē kalau prāyō jīvaścāsuratāṃ gataḥ |
klēśākrāntasya tasyaiva śōdhanē kiṃ parāyaṇam || 1.6 ||

śrēyasāṃ yadbhavēcchrēyaḥ pāvanānāṃ ca pāvanam |
kṛṣṇaprāptikaram śāsṡvatsādhanam tadvadādhunā || 1.7 ||

cintāmaṇirlōkasukham suradruḥ svargasampadam |
prayacchati guruḥ prītō vaikuṅṡham yōgidurlabham || 1.8 ||

sūta uvāca

prītiḥ śaunaka cittē tē hyatō vacmi vicārya ca |
sarvasiddhāntaniṣpannam saṃsārabhayanāśanam || 1.9 ||

bhaktyōghavardhanam yacca kṛṣṇasantōśahētukam |
tadahaṃ tē'bhidhāsyāmi sāvadhānatayā śṛṇu || 1.10 ||

kālvayālamukhagrāsatrāsanirṇāśahētavē |
śrīmadbhāgavatam śāstram kalau kīrēṇa bhāṣitam || 1.11 ||

ētaśmādaparam kiṅcinmanaḥśuddhyai na vidyatē |
janmāntarē bhavētpuṇyam tadā bhāgavatam labhēt || 1.12 ||

parīkṣitē kathāṃ vaktuṃ sabhāyāṃ saṃsthitē śukē |
sudhākumbham gṛhītvaiva dēvāstatra samāgaman || 1.13 ||

śukaṃ natvāvadan sarvē svakāryakuśalāḥ surāḥ |
kathāśudhāṃ prayacchasma gṛhītvaiva sudhāmimām || 1.14 ||

ēvaṃ vinimayē jātē sudhā rājñā prapīyatām |
prapāsyāmō vayaṃ sarvē śrīmadbhāgavatāmṛtam || 1.15 ||

kva sudhā kva kathā lōkē kva kācaḥ kva maṇirmahān |
brahmarātō vicāryaivam tadā dēvāñjahāsa ha || 1.16 ||

abhaktāṃstāṃśca vijñāya na dadau sa kathāmṛtam |
śrīmadbhāgavatī vārtā surāṇāmapī durlabhā || 1.17 ||

rājñō mōkṣaṃ tathā vīkṣya purā dhātāpi vismitaḥ |
satyalōkē tulāṃ baddhvātōlayatsādhanānyajaḥ || 1.18 ||

laghūnyanyāni jātāni gauravēṇa idaṃ mahat |
tadā ṛṣigaṇāḥ sarvē vismayaṃ paramaṃ yayuḥ || 1.19 ||

mēnirē bhagavadrūpaṃ śāstraṃ bhāgavataṃ kalau |
paṭhanācchravaṇātsadyō vaikuṅṭhaphaladāyakam || 1.20 ||

saptāhēna śrutaṃ caitatsarvathā muktidāyakam |
sanakādyaiḥ purā prōktaṃ nāradāya dayāparaiḥ || 1.21 ||

yadyapi brahmasambandhācchrutamētatsurarṣiṇā |
saptāhaśravaṇavidhiḥ kumāraistasya bhāṣitaḥ || 1.22 ||

śaunaka uvāca

lōkavigrahamuktasya nāradasyāsthirasya ca |
vidhiśravē kutaḥ prītiḥ saṃyōgaḥ kutra taiḥ saha || 1.23 ||

sūta uvāca

atra tē kīrtayiṣyāmi bhaktiyuktaṃ kathānakam |
śukēna mama yatprōktaṃ rahaḥ śiṣyaṃ vicārya ca || 1.24 ||

ēkadā hi viśālāyāṃ catvāra ṛṣayō'malāḥ |
satsaṅgārthaṃ samāyātā dadṛśustatra nāradam || 1.25 ||

kumārā ūcuḥ

kathaṃ brahmandīnamukhaḥ kutaścintāturō bhavān |
tvaritaṃ gamyatē kutra kutaścāgamaṇaṃ tava || 1.26 ||

idānīm śūnyacittō'si gatavittō yathā janaḥ |
tavēdaṃ muktasaṅgasya nōcitaṃ vada kāraṇam || 1.27 ||

nārada uvāca

ahaṃ tu pṛthivīm yātō jñātvā sarvōttamāmiti |
puṣkaraṃ ca prayāgaṃ ca kāśīm gōdāvarīm tathā || 1.28 ||

harikṣētraṃ kurukṣētraṃ śrīraṅgaṃ sētubandhanam |
ēvamādiṣu tīrthēṣu bhramamāṇa itastataḥ || 1.29 ||

nāpaśyaṃ kutraciccharma manaḥsantōṣakāraḥ |
kalinādharmamitrēṇa dharēyaṃ bādhitādhunā || 1.30 ||

satyaṃ nāsti tapaḥ śaucaṃ dayā dānaṃ na vidyatē |
udarambhariṇō jīvā varākāḥ kūṭabhāṣiṇaḥ || 1.31 ||

mandāḥ sumandamatayō mandabhāgyā hyupadrutāḥ |
pākhaṇḍaniratāḥ santō viraktāḥ saparigrahāḥ || 1.32 ||

taruṇīprabhutā gēhē śyālakō buddhidāyakaḥ |
kanyāvīkrayiṇō lōbhāddampatīnāṃ ca kalkanam || 1.33 ||

āśramā yavanai ruddhāstīrthāni saritastathā |
dēvatāyatanānyatra duṣṭairnaṣṭāni bhūriśaḥ || 1.34 ||

na yōgī naiva siddhō vā na jñānī satkriyō naraḥ |
kalidāvānalēnādyā sādhanam bhasmatāṃ gatam || 1.35 ||

atṭasūlā janapadāḥ śivaśūlā dvijātayaḥ |
kāminyāḥ kēśasūlinyāḥ sambhavanti kalāviha || 1.36 ||

ēvaṃ paśyan kalērdōṣān paryaṭannavanīmaham |
yāmunaṃ taṭamāpannō yatra līlā harērabhūt || 1.37 ||

tatrāścaryaṃ mayā dr̥ṣṭaṃ śrūyatāṃ tanmunīśvarāḥ |
ēkā tu taruṇī tatra niṣaṇṇā khinnamānasā || 1.38 ||

vṛddhau dvau patitau pārśvē niḥśvasantāvacētanau |
śuśrūṣantī prabōdhantī rudatī ca tayōḥ puraḥ || 1.39 ||

daśa dikṣu nirīkṣantī rakṣitāraṃ nijam vapuḥ |
vijyamānā śatastrībhīrbōdhyamānā muhurmuḥ || 1.40 ||

dr̥ṣṭvā dūrādgataḥ sō'ham kautukēna tadantikam |
māṃ dr̥ṣṭvā cōtthitā bālā vihvalā cābravīdvacaḥ || 1.41 ||

bālōvāca

bhō bhōḥ sādho kṣaṇaṃ tiṣṭha maccintāmapī nāśaya |
darśanaṃ tava lōkasya sarvathāghaharaṃ param || 1.42 ||

bahudhā tava vākyēna duḥkhasāntirbhaviṣyati |
yadā bhāgyaṃ bhavēdbhūri bhavatō darśanaṃ tadā || 1.43 ||

nārada uvāca

kāsi tvam kāvimau cēmā nāryaḥ kāḥ padmalōcanāḥ |
vada dēvi savistāraṃ svasya duḥkhasya kāraṇam || 1.44 ||

bālōvāca

*ahaṃ bhaktiriti khyātā imau mē tanayau matau |
jñānavairāgyanāmānau kālayōgēna jarjarau || 1.45 ||*

*gaṅgādyāḥ saritaścēmā matsēvārthaṃ samāgatāḥ |
tathāpi na ca mē śrēyaḥ sēvitāyāḥ surairapi || 1.46 ||*

*idānīm śṛṇu madvārtāṃ sacittastvaṃ tapōdhana |
vārtā mē vitatāpyasti tāṃ śrutvā sukhamāvaha || 1.47 ||*

*utpannā dravidē sāhaṃ vṛddhiṃ karṇāṭakē gatā |
kvacitkvacinmahārāṣṭrē gurjarē jīrṇatāṃ gatā || 1.48 ||*

*tatra ghōrakalēryōgātpākhaṇḍaiḥ khaṇḍitāṅgakā |
durbalāhaṃ ciram yātā putrābhyāṃ saha mandatām || 1.49 ||*

*vṛndāvanaṃ punaḥ prāpya navīnēva surūpiṇī |
jātāhaṃ yuvatī samyakprēṣṭharūpā tu sāmpratam || 1.50 ||*

*imau tu śayitāvatra sutau mē kliśyataḥ śramāt |
idaṃ sthānaṃ parityajya vidēśaṃ gamyatē mayā || 1.51 ||*

*jarāṭhatvaṃ samāyātau tēna duḥkhēna duḥkhitā |
sāhaṃ tu taruṇī kasmātsutau vṛddhāvimau kutaḥ || 1.52 ||*

*trayāṇāṃ saha cāritvādvaiparītyaṃ kutaḥ sthitam |
ghaṭatē jarāṭhā mātā taruṇau tanayāviti || 1.53 ||*

*ataḥ śōcāmi cātmānaṃ viśmayāviṣṭamānasā |
vada yōganidhē dhīman kāraṇaṃ cātra kiṃ bhavēt || 1.54 ||*

nārada uvāca

jñānēnātmani paśyāmi sarvamētattavānaghē |
na viśādastvayā kāryō hariḥ śaṃ tē kariṣyati || 1.55 ||

sūta uvāca

kṣaṇamātrēṇa tajjñātvā vākyamūcē munīśvaraḥ || 1.56 ||

nārada uvāca

śṛṅṣvāvahitā bālē yugō'yaṃ dāruṇaḥ kaliḥ |
tēna luptaḥ sadācārō yōgamārgastapāṃsi ca || 1.57 ||

janā aghāsurāyantē sāṭhyaduṣkarmakāriṇaḥ |
iha santō viśīdanti prahr̥ṣyanti hyasādhavaḥ |
dhattē dhairyaṃ tu yō dhīmān sa dhīraḥ paṇḍitō'thavā || 1.58 ||

aspr̥śyānavalōkyeyaṃ śēṣabhāraakarī dharā |
varṣē varṣē kramājjātā maṅgalaṃ nāpi dṛśyatē || 1.59 ||

na tvāmapi sutaiḥ sākaṃ kō'pi paśyati sāmpratam |
upēkṣitānurāgāndhairjarjaratvēna saṃsthitā || 1.60 ||

vṛndāvanasya saṃyōgātpunastvaṃ taruṇī navā |
dhanyaṃ vṛndāvanaṃ tēna bhaktirnr̥tyati yatra ca || 1.61 ||

atrēmau grāhakābhāvānna jarāmapī muñcataḥ |
kiñcidātmasukhēnēha prasuptirmanyatē'nayōḥ || 1.62 ||

bhaktiruvāca

kathaṃ parīkṣitā rājñā sthāpitō hyasūciḥ kaliḥ |
pravṛttē tu kalau sarvasāraḥ kutra gatō mahān || 1.63 ||

karuṇāparēṇa hariṇāpyadharmāḥ kathamīkṣyatē |
imaṃ mē saṃśayaṃ chindhi tvadvācā sukhitāsmyaḥam || 1.64 ||

nārada uvāca

yadi pṛṣṭastvayā bālē prēmataḥ śravaṇaṃ kuru |
sarvaṃ vakṣyāmi tē bhadre kaśmalaṃ tē gamiṣyati || 1.65 ||

yadā mukundō bhagavān kṣmāṃ tyaktvā svapadaṃ gataḥ |
taddinātkalirāyātaḥ sarvasādhanabādhakaḥ || 1.66 ||

drṣṭō digvijayē rājñā dīnavaccharaṇaṃ gataḥ |
na mayā mārāṇīyō'yaṃ sāraṅga iva sārabhuk || 1.67 ||

yatphalaṃ nāsti tapasā na yōgēna samādhinā |
tatphalaṃ labhatē samyakkalau kēśavakīrtanāt || 1.68 ||

ēkākāraṃ kalim drṣṭvā sāravatsāranīrasam |
viṣṇurātaḥ sthāpitavān kalijānāṃ sukhāya ca || 1.69 ||

kukarmācaraṇātsāraḥ sarvatō nirgatō'dhunā |
padārthāḥ saṃsthitā bhūmau bījahīnāstuṣā yathā || 1.70 ||

viprairbhāgavatī vārtā gēhē gēhē janē janē |
kārītā kaṇalōbhēna kathāsārastatō gataḥ || 1.71 ||

atyugrabhūrikarmāṇō nāstikā rauravā janāḥ |
tē'pi tiṣṭhanti tīrthēṣu tīrthasārastatō gataḥ || 1.72 ||

kāmakrōdhamahālōbhatṛṣṇāvyākulacētasāḥ |
tē'pi tiṣṭhanti tapasi tapaḥsārastatō gataḥ || 1.73 ||

manasaścājayāllōbhāddambhātpākhaṇḍasaṃśrayāt |
śāstrānabhyasanāccaiva dhyānayōgaphalaṃ gatam || 1.74 ||

paṇḍitāstu kalatrēṇa ramantē mahiṣā iva |
putrasyōtpādanē dakṣā adakṣā muktisādhanē || 1.75 ||

na hi vaiṣṇavatā kutra sampradāyapuraḥsarā |
ēvaṃ pralayatāṃ prāptō vastusāraḥ sthalē sthalē || 1.76 ||

ayaṃ tu yugadharmō hi vartatē kasya dūṣaṇam |
atastu puṇḍarīkākṣaḥ sahatē nikaṭē sthitaḥ || 1.77 ||

sūta uvāca
iti tadvacanam śrutvā vismayam paramaṃ gatā |
bhaktirūcē vacō bhūyaḥ śrūyatāṃ tacca śaunaka || 1.78 ||

bhaktiruvāca
surarṣē tvaṃ hi dhanyō'si madbhāgyēna samāgataḥ |
sādhūnāṃ darśanaṃ lōkē sarvasiddhikaraṃ param || 1.79 ||

jayati jagati māyāṃ yasya kāyādhavastē
vacanaracanamēkaṃ kēvalaṃ cākalayya |
dhruvapadamapi yātō yatkrpātō dhruvō'yaṃ
sakalakuśalapātraṃ brahmaputraṃ natāsmi || 1.80 ||

|| iti śrīpadmapurāṇē uttarakhaṇḍē śrīmadbhāgavatamāhātmyē
bhaktināradasamāgamō nāma prathamō'dhyāyaḥ ||